

RHAGYMADRODD

Y cefndir

1.1 Cafodd y Cod Ymarfer hwn ar dreuliau etholiad ymgeiswyr ar gyfer etholiadau'r Senedd ei baratoi gan y Comisiwn Etholiadol ar ôl ymgynghori â'r personau a'r cyrff sydd â buddiant yn hyn o beth, gan gynnwys Llywodraeth Cymru a Chomisiwn y Senedd.

Y pŵer i ddyroddi'r Cod hwn

1.2 Mae'r Cod Ymarfer hwn wedi'i gymeradwyo gan y Senedd ac mae wedi'i ddyroddi gan Weinidogion Cymru o dan Atodlen 7, paragraff 14¹ o Orchymyn Cynulliad Cenedlaethol Cymru (Cynrychiolaeth y Bobl) 2007 ('Gorchymyn 2007').

Diben y Cod hwn

1.3 Mae'r Cod hwn yn rhoi canllawiau ynghylch:

- Yr hyn sy'n dod o fewn Rhan 1 neu Ran 2 o Atodlen 7 i Orchymyn 2007 a'r hyn nad yw'n dod o'u mewn. Mae'r Rhannau hynny yn berthnasol i'r diffiniad o 'treuliau etholiad' ac yn enwedig felly i ba dreuliau y mae'n ofynnol i ymgeisydd roi gwybod amdanynt
- Mae Rhan 1 o Atodlen 7 yn rhestru'r materion y mae unrhyw dreuliau at ddibenion ethol yr ymgeisydd yn cyfrif mewn perthynas â nhw fel 'treuliau etholiad'. Mae Rhan 2 yn rhestru'r eithriadau
- Yr achosion neu'r amgylchiadau lle mae'n rhaid barnu, neu lle mae'n rhaid peidio â barnu, bod treuliau wedi'u hachosi 'at ddibenion ethol ymgeisydd'. Mae'r Cod yn ychwanegu at y diffiniad o'r ymadrodd hwnnw yn erthygl 63 o Orchymyn 2007.

Pa etholiadau sy'n dod o dan y Cod hwn?

1.4 Mae'r Cod hwn yn gymwys i etholiadau i'r Senedd.

Y Cod hwn a chanllawiau eraill a gyhoeddir gan y Comisiwn

1.5 Canllaw statudol yw'r Cod hwn. Mae'r Cod hwn yn wahanol i ganllawiau eraill y mae'r Comisiwn yn eu cyhoeddi am ei fod wedi'i gymeradwyo gan y Senedd.

---

¹ Wedi ei osod gan Erthygl 55 Gorchymyn Senedd Cymru (Cynrychiolaeth y Bobl) (Diwygio) 2020

1.6 Mae'r Comisiwn hefyd yn cyhoeddi canllawiau anstatudol ar y rheolau ar gyfer etholiadau.

1.7 Mae'r gyfraith ar wariant ymgeiswyr wedi'i nodi yng Ngorchymyn 2007. Mae trosolwg o'r fframwaith cyfreithiol ar gyfer gwariant ymgeiswyr wedi'i nodi isod i roi cyd-destun y Cod hwn.

1.8 Dylech gyfeirio at ein canllawiau i gael gwybodaeth benodol ynghylch y rheolau i bob etholiad. Mae'r canllawiau diweddaraf ynghylch pa etholiadau sy'n cael eu cynnal a pha reolau sy'n gymwys bob amser ar gael ar ein gwefan yn y cyfnod cyn etholiad.

Beth yw canlyniadau torri'r Cod hwn?

1.9 Pan nad yw ymgeisydd neu asiant yn dilyn y Cod hwn, maent yn debygol o fod yn torri'r gofynion statudol ynglŷn â threuliau etholiad. Gallai hyn arwain at erlyniad am arfer llwgr a/neu anghyfreithlon o dan erthyglau 120 a/neu 121 o Orchymyn 2007 h.y. dirwy ac, o ran arfer llwgr, carchar o bosibl.

1.10 Pan ddyfernir bod ymgeisydd neu asiant yn bersonol euog o arfer llwgr, maent yn cael eu gwahardd rhag dal swydd etholedig am gyfnod o bum mlynedd. Yn achos arfer anghyfreithlon, maent yn cael eu gwahardd am dair blynedd. Gall etholiad yr ymgeisydd fod yn ddi-rym.

Fframwaith cyfreithiol Gorchymyn 2007 ynghylch gwariant ymgeiswyr

Treuliau etholiad: Erthygl 63

1.11 Mae erthygl 63 yn diffinio treuliau etholiad fel hyn:

- (1) In this Part "election expenses", in relation to a constituency or individual candidate, means (subject to paragraph (3) and article 64) any expenses incurred at any time in respect of any matter specified in Part 1 of Schedule 7 which is used for the purposes of the candidate's election after the date when he becomes a candidate at the election.*
- (2) No election expenses are to be regarded as incurred by virtue of paragraph (1) or article 64 in respect of any matter specified in Part 2 of Schedule 7.*
- (3) In this article and in article 64, "for the purposes of the candidate's election" means with a view to, or otherwise in connection with, promoting or procuring the candidate's election at the election.*
- (4) For the purposes of this Part, election expenses are incurred by or on behalf of a candidate at an Assembly election if they are incurred—
  - (a) by the candidate or his election agent; or**

(b) by any person authorised by the candidate or his election agent to incur the expenses.

(5) In this Part, any reference to election expenses incurred by or on behalf of a candidate at an Assembly election includes expenses—

(a) which are incurred as mentioned in paragraph (1) before the date when he becomes a candidate at the election but

(b) which by virtue of that paragraph fall to be regarded as election expenses.

(6) In this Part and in Part 4, any reference (in whatever terms) to promoting or procuring a candidate's election at an election includes doing so by prejudicing the electoral prospects of another candidate or registered political party at the election.

(7) Schedule 7 has effect.

Treuliau sy'n gysylltiedig ag anabledd a chyfieithu

1.12 Mae Rhan 2 o Atodlen 7 i Orchymyn 2007 yn nodi rhestr o faterion sydd wedi'u 'heithrio' rhag bod yn 'dreuliau etholiad' o fewn ystyr erthygl 63.

1.13 Mae Atodlen 7, paragraff 13A², yn eithrio unrhyw dreuliau a achosir mewn perthynas ag unrhyw fater y mae'n rhesymol ei briodoli i anabledd yr ymgeisydd.

1.14 Mae Atodlen 7, paragraff 13B³, yn eithrio unrhyw dreuliau a achosir mewn perthynas â chyfieithu unrhyw beth o'r Gymraeg i'r Saesneg neu o'r Saesneg i'r Gymraeg neu o ganlyniad i hynny.

Terfynau gwario a chyfnodau ymgyrchu

1.15 Mae'r swm a all gael ei wario ar dreuliau etholiad ymgeisydd wedi'i gyfyngu gan Orchymyn 2007. Mae terfyn gwario yn gymwys mewn perthynas â chyfnod penodol, y cyfeirir ato'n aml fel 'cyfnod a reoleiddir'.

Cyfnod a reoleiddir

1.16 Yn achos etholiadau i'r Senedd, nid yw'r cyfnod a reoleiddir wedi ei ddiffinio'n benodol; yn hytrach, mae'n deillio o erthygl 63(1) o Orchymyn 2007. Mae'n dechrau ar y diwrnod ar ôl i berson ddod yn ymgeisydd yn swyddogol ac mae'n dod i ben ar y diwrnod pleidleisio (diwedd y pleidleisio) – tua phedair wythnos.

---

² & ³ Wedi ei osod gan Erthygl 3 Gorchymyn Cynrychiolaeth y Bobl (Hepgor Treuliau Etholiadau) (Cymru) (Diwygio) 2020

Asiantau

1.17 Mae'n rhaid i ymgeiswyr naill ai penodi asiant i oruchwylio'u gwariant neu weithredu fel eu hasiant nhw eu hunain. Mae gan yr asiant gyfrifoldebau dros achosi treuliau etholiad yr ymgeisydd a'u talu – gweler erthyglau 46 a 43 o Orchymyn 2007 yn y drefn honno.

Gwariant tybiannol

1.18 Mae 'gwariant tybiannol' ar dreuliau etholiad yn cyfrif tuag at derfynau gwario'r ymgeisydd. Er nad yw wedi ei ddiffinio'n benodol yng Ngorchymyn 2007, mae gwariant tybiannol yn codi o dan erthygl 64 pan fydd eiddo, nwyddau, gwasanaethau neu gyfleusterau:

- yn cael eu trosglwyddo neu eu darparu am ddim neu am ddisgownt o fwy na 10 y cant i'w defnyddio gan yr ymgeisydd neu er budd yr ymgeisydd,
- yn cael eu defnyddio gan yr ymgeisydd neu ar ran yr ymgeisydd, ac
- os oes treuliau wedi'u hachosi gan yr ymgeisydd neu ar ran yr ymgeisydd ynglŷn â'r defnydd hwnnw, pan fyddent wedi bod yn dreuliau etholiad – hynny yw o fewn y categorïau a restrir yn Rhan 1 a heb fod wedi'u heithrio gan Ran 2 o Atodlen 7.

1.19 Pan fo pob un o'r tri uchod wedi'u bodloni, mae 'swm priodol' yn cael ei drin fel treuliau etholiad a achoswyd gan yr ymgeisydd os yw'n fwy na £50. Y swm priodol yw'r gyfran y mae'n rhesymol ei phriodoli i'r defnydd ar yr eitem, o naill ai:

- ei gwerth ar y farchnad (pan gaiff ei throsglwyddo'n ddi-dâl), neu
- werth y disgownt (pan fo rhywfaint o gost yr eitem wedi'i achosi mewn gwirionedd gan yr ymgeisydd neu ar ran yr ymgeisydd)

1.20 Os yw'r eiddo, y nwyddau, y gwasanaethau neu'r cyfleusterau dan sylw wedi'u defnyddio gan yr ymgeisydd neu ar ei ran, mae'r gwariant tybiannol hwn i'w ddatgan fel treuliau etholiad yn ffurflen yr ymgeisydd hyd yn oed os nad yw'r eitemau a ddarparwyd wedi'u hawdurdodi gan yr ymgeisydd, gan asiant yr ymgeisydd neu gan rywun sydd wedi'i awdurdodi gan y naill neu'r llall neu'r ddau ohonynt: *R v Mackinlay and others* [2018] UKSC 42. Mae'r rheolau ar roddion yn gymwys i'r rhodd gysylltiedig hefyd.

Rhoi gwybod

1.21 Mae erthygl 52 yn ei gwneud yn ofynnol i asiant ymgeisydd etholaeth neu ymgeisydd rhanbarthol unigol gyflwyno ffurflen treuliau etholiad. Mae erthygl 53 yn ei gwneud yn ofynnol i'r asiant a'r ymgeisydd wneud datganiad yr un ynghylch cywirdeb y ffurflen.

1.22 Mae erthygl 54 yn ei gwneud yn ofynnol i bob ymgeisydd ar restr ranbarthol plaid gofrestredig wneud datganiad ynghylch treuliau etholiad.

1.23 O dan erthygl 54(3), mae person yn euog o arfer llwgr os ydynt yn gwneud datganiad ffug yn fwriadol.

Diffiniadau

2.1 Yn y Cod hwn mae'r diffiniadau a ganlyn yn gymwys:

Ystyr '**a ddefnyddir mewn etholiad**' yw defnyddio at ddibenion ethol yr ymgeisydd fel y'i diffinnir yn erthygl 63 o Orchymyn 2007 wedi'i hategu gan y Cod hwn.

Ystyr '**asiant etholiad**' yw'r person a enwir ar ran ymgeisydd yn unol ag erthygl 37 o Orchymyn 2007.

Mae i '**cost**' ei ystyr gyffredin o draul eitem neu draul sy'n gysylltiedig ag eitem. Mae'n cynnwys y '*swm priodol*' sydd i'w drin fel pe bai wedi'i achosi gan yr ymgeisydd o dan y rheolau ar wariant tybiannol.

Ystyr '**cyfnod a reoleiddir**' yw'r cyfnod pan fo'r rheolau gwariant yn gymwys i ymgeiswyr mewn etholiad Senedd Cymru.

Ystyr '**Deddf 1983**' yw Deddf Cynrychiolaeth y Bobl 1983.

Ystyr '**Deddf 2006**' yw Deddf Llywodraeth Cymru 2006.

Ystyr '**eitem**' yw rhywbeth y gellid gwario arno. Mae'n cynnwys gwasanaethau a gweithgareddau yn ogystal â phethau corfforol.

Ystyr '**ffurflen**' neu '**ffurflen gwariant**' yw ffurflen ynglŷn â threuliau etholiad ymgeisydd fel sy'n ofynnol o dan erthygl 52 o Orchymyn 2007.

Ystyr '**Gorchymyn 2007**' yw Gorchymyn Cynulliad Cenedlaethol Cymru (Cynrychiolaeth y Bobl) 2007.

Ystyr '**gwariant tybiannol**', er nad yw wedi ei ddiffinio'n benodol yng Ngorchymyn 2007, yw treuliau etholiad a drinnir fel pe baent wedi'u hachosi pan gaiff eiddo, nwyddau, gwasanaethau neu gyfleusterau eu darparu am ddim neu am ddisgownt a phan ddefnyddir y rheiny gan yr ymgeisydd neu ar ran yr ymgeisydd o dan erthygl 64 o Orchymyn 2007.

Ystyr '**plaid wleidyddol**' yw plaid sydd wedi'i chofrestru o dan Ran II o Ddeddf Pleidiau Gwleidyddol, Etholiadau a Refferenda 2000.

Ystyr '**rhanbarth etholiadol**' yw ardal a bennir yn unol ag adran 2(3) o Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006. Ceir pum rhanbarth etholiadol yng Nghymru.

Ystyr '**rhestr plaid**' yw rhestr o ddim mwy na deuddeg ymgeisydd plaid (ond gall fod yn rhestr o un ymgeisydd yn unig) ar gyfer un o ranbarthau etholiadol y Senedd.

Ystyr '**swm priodol**' yw swm o dreuliau etholiad a bennir yn unol ag erthygl 64 o Orchymyn 2007.

Mae '**terfyn gwario**' yn cyfeirio at y swm mwyaf o arian y caniateir iddo gael ei achosi gan ymgeisydd o dan erthygl 47 o Orchymyn 2007.

Mae i **'treuliau etholiad'** yr ystyr a nodir yn erthygl 63 o Orchymyn 2007.

Diffinnir **'treuliau personol'** yr ymgeisydd yn rhannol yn erthygl 84 o Orchymyn 2007. Rhaid rhoi gwybod am dreuliau personol ymgeisydd yn ffurflen gwariant yr ymgeisydd ond nid ydynt yn cyfrif tuag at y terfyn gwario. Nid yw'r Cod hwn yn cynnig canllawiau ar yr hyn sy'n dreuliau personol neu'r hyn nad yw'n dreuliau personol.

Ystyr **'ymgeisydd'** yw ymgeisydd mewn etholiad etholaeth i'r Senedd (gan gynnwys ymgeiswyr deuol annibynnol o ran etholiad etholaeth i'r Senedd ac ymgeiswyr etholaeth annibynnol) ac ymgeisydd rhanbarthol annibynnol.

Ystyr **'ymgeisydd deuol'** yw ymgeisydd sy'n sefyll etholiad mewn etholiad etholaeth i'r Senedd ac ar restr plaid mewn etholiad rhanbarthol i'r Senedd.

Ystyr **'ymgeisydd deuol annibynnol'** yw ymgeisydd unigol sy'n sefyll etholiad mewn etholiad etholaeth i'r Senedd ac mewn etholiad rhanbarthol i'r Senedd.

Ystyr **'ymgeisydd etholaeth'** yw ymgeisydd mewn etholiad etholaeth i'r Senedd.

Ystyr **'ymgeisydd etholaeth annibynnol'** yw ymgeisydd unigol mewn etholiad etholaeth i'r Senedd heblaw ymgeisydd plaid.

Ystyr **'ymgeisydd rhanbarthol annibynnol'** yw ymgeisydd unigol mewn etholiad rhanbarthol i'r Senedd heblaw ar restr plaid.

Ystyr **'ymgeisydd rhestr plaid'** yw ymgeisydd mewn etholiad rhanbarthol i'r Senedd sydd wedi'i gynnwys ar restr plaid.

Pryd caiff treuliau eu trin fe pe baent wedi'u hachosi at ddibenion ethol ymgeisydd?

3.1 Bernir bod y rhestr o faterion yn Atodlen 7, Rhan 1, o Orchymyn 2007, fel y'i heglurir yn y Cod hwn, wedi'i defnyddio 'at ddibenion ethol ymgeisydd' – ac felly fe fydd treuliau cysylltiedig yn 'dreuliau etholiad' – pryd bynnag y caiff ei defnyddio gyda'r nod o ethol ymgeisydd, neu fel arall mewn cysylltiad â hybu neu sicrhau bod yr ymgeisydd yn cael ei ethol.

3.2 Mae hybu neu sicrhau ethol ymgeisydd yn cynnwys gwneud hynny drwy niweidio rhagolygon etholiadol ymgeisydd arall neu ymgeiswyr eraill sy'n sefyll yn yr etholaeth benodol a/neu'r rhanbarth etholiadol penodol.

3.3 Mae 'treuliau etholiad' yn cyfrif tuag at derfyn gwario'r ymgeisydd. Rhaid rhoi gwybod am gost pob eitem a ddefnyddir yn y cyfnod a reoleiddir yn ffurflen yr ymgeisydd fel y bo'n briodol.

3.4 Mae'r enghreifftiau isod yn berthnasol i wariant a awdurdodir gan yr ymgeisydd neu'r asiant ac i wariant tybiannol.

Priodoli i ymgeiswyr

3.5 Mae etholiadau i'r Senedd yn cael eu cynnal gan ddefnyddio'r System Aelodau Ychwanegol. Mae'r pleidleiswyr yn cael dau bapur pleidleisio a gallant fwrw dwy bleidlais, un i ethol eu hymgeisydd etholaeth, ac un i bleidleisio dros blaid wleidyddol mewn rhanbarth etholiadol.

3.6 Oherwydd natur yr etholiadau hyn, mae rhai eitemau nid yn unig yn annog pleidleiswyr i bleidleisio dros ymgeisydd etholaeth, ond maent hefyd yn annog pleidleiswyr i bleidleisio dros blaid wleidyddol yn yr etholiadau rhanbarthol gan ddefnyddio'u hail bleidlais.

3.7 Ceir achosion ac amgylchiadau mewn etholiad i'r Senedd lle bernir bod rhywbeth yn cael ei ddefnyddio'n gyfan gwbl at ddibenion etholiad yr ymgeisydd mewn etholaeth.

3.8 Er enghraifft, pryd bynnag y bydd yr eitem:

- yn enwi'r ymgeisydd sy'n sefyll yn yr etholaeth, neu fod modd adnabod yr ymgeisydd o'r eitem ac nad yw'r eitem yn hybu ymgeiswyr rhestr y blaid
- yn enwi'r etholaeth y mae'r ymgeisydd yn sefyll ynddi yn benodol ac nad yw'n hybu'r rhanbarth etholiadol y mae'r etholaeth ynddo

a bod yr eitem, yn y naill achos neu'r llall, wedi'i hanelu at bleidleiswyr yn yr etholaeth y mae'r ymgeisydd yn sefyll ynddi er mwyn hybu neu sicrhau bod yr ymgeisydd hwnnw'n cael ei ethol.

Enghreifftiau lle mae cost lawn yr eitem i'w phriodoli'n gyfan gwbl i'r ymgeisydd:

- Mae ymgeisydd annibynnol yn dosbarthu taflen i bob aelwyd yn yr etholaeth y mae'n sefyll ynddi. Rhaid cynnwys cyfanswm costau cynhyrchu a dosbarthu'r daflen yn ffurflen gwariant yr ymgeisydd.
- Mae ymgeisydd sy'n sefyll ar ran plaid wleidyddol yn dosbarthu taflen i bob aelwyd yn yr etholaeth y mae'n sefyll ynddi. Mae'r daflen yn cynnwys bywgraffiad yr ymgeisydd a materion lleol y mae'r ymgeisydd yn pryderu yn eu cylch. Mae logo'r plaid wleidyddol wedi'i gynnwys ond does dim sôn am yr etholiad rhanbarthol na pholisïau cenedlaethol y plaid. Rhaid cynnwys cyfanswm costau cynhyrchu a dosbarthu'r daflen yn ffurflen gwariant yr ymgeisydd.

Ar y llaw arall:

- Mae plaid wleidyddol yn cynhyrchu llythyr sy'n nodi polisïau'r plaid ac yn annog pleidleiswyr i bleidleisio dros y plaid. Er bod y llythyr wedi'i gyfeirio at aelwyd yn yr etholaeth, nid yw'r llythyr ei hun yn enwi'r ymgeisydd na'r etholaeth. Nid yw hyn i'w ystyried fel pe bai'n cael ei ddefnyddio at ddibenion ethol yr ymgeisydd. Gan hynny does dim angen i unrhyw wariant ymddangos yn ffurflen yr ymgeisydd.

3.9 Mae yna achosion ac amgylchiadau mewn etholiad i'r Senedd lle bernir bod rhywbeth yn cael ei ddefnyddio'n rhannol er mwyn ethol ymgeisydd mewn etholaeth.

3.10 Er enghraifft, pryd bynnag y bydd yr eitem:

- yn enwi'r ymgeisydd sy'n sefyll yn yr etholaeth, neu fod modd adnabod yr ymgeisydd o'r eitem, a bod y deunydd hefyd yn hybu ymgeiswyr rhestr y plaid
- yn enwi'r ymgeisydd sy'n sefyll yn yr etholaeth, neu fod modd adnabod yr ymgeisydd o'r eitem, a bod y deunydd yn hybu polisïau'r plaid
- yn enwi'r etholaeth lle mae'r ymgeisydd yn sefyll, a hefyd yn hybu'r plaid yn y rhanbarth etholiadol y mae'r etholaeth ynddo
- yn annog pleidleisiwr i ddefnyddio'i ddwy bleidlais – un dros yr ymgeisydd sy'n sefyll yn yr etholaeth a'r llall dros y plaid ar y rhestr ranbarthol – **neu** lle caiff y pleidleisiwr ei atgoffa i bleidleisio mewn etholiadau etholaeth a rhanbarth

Enghreifftiau lle mae cost yr eitem i'w phriodoli'n rhannol i'r ymgeisydd:

- Mae taflen yn cael ei chylchredeg mewn etholaeth. Mae ochr A yn hybu'r ymgeisydd etholaeth (yn enwi'r ymgeisydd a/neu'r etholaeth). Mae ochr B yn hybu ymgeiswyr rhestr y blaid. Rhaid rhannu cost yr eitem rhwng yr ymgeisydd a'r blaid.
- Mae taflen yn cael ei chylchredeg mewn etholaeth. Mae ochr A yn hybu'r ymgeisydd etholaeth (yn enwi'r ymgeisydd a/neu'r etholaeth). Mae ochr B yn sôn am bolisiau cenedlaethol y blaid. Rhaid rhannu cost yr eitem rhwng yr ymgeisydd a'r blaid.
- Mae llythyr yn cael ei gylchredeg mewn etholaeth. Mae'r llythyr oddi wrth aelod blaenllaw o'r blaid. Mae'n sôn am y blaid a'i pholisiau a pham y dylech bleidleisio dros y blaid honno. Ar ddiwedd y llythyr, mae'n gofyn i'r pleidleisiwr bleidleisio dros ymgeisydd mewn etholaeth benodol. Mae'r ymgeisydd etholaeth a/neu'r etholaeth yn cael eu henwi. Rhaid rhannu cost yr eitem rhwng yr ymgeisydd a'r blaid.
- Mae taflen yn cael ei chylchredeg ar draws rhanbarth etholiadol cyfan. Mae ochr A yn hybu ymgeiswyr rhestr y blaid. Mae ochr B yr un daflen yn enwi'r ymgeisydd perthnasol ar restr y blaid sydd hefyd yn sefyll yn yr etholaeth benodol honno (ymgeisydd deuol). Bydd ochr B y daflen yn newid gan ddibynnu ar yr etholaeth lle caiff y taflenni eu dosbarthu, a bydd yn enwi'r ymgeisydd deuol perthnasol yn yr etholaeth honno. Rhaid rhannu cost yr eitem rhwng yr ymgeisydd a'r blaid.
- Mae cerdyn galw yn cael ei gylchredeg mewn etholaeth, gan ofyn i bobl "defnyddio'ch dwy bleidlais dros blaid X" ar ddiwrnod yr etholiad. Rhaid rhannu cost yr eitem rhwng yr ymgeisydd a'r blaid.
- Mae plaid yn paratoi ymgyrch ddigidol i'w defnyddio mewn rhanbarth etholiadol yng Nghymru sy'n cynnwys aelod poblogaidd o'r blaid. Mae'r aelod o'r blaid yn sefyll fel ymgeisydd etholaeth yn y rhanbarth etholiadol hwnnw. Mae'r deunydd wedi'i dargedu at bleidleiswyr yn y rhanbarth etholiadol a bydd yn ymddangos yn eu ffrydiau yn y cyfryngau cymdeithasol. Rhaid barnu bod y gyfran o'r ymgyrch a dargedir yn etholaeth yr aelod o'r blaid wedi'i chyhoeddi at ddibenion ei ethol fel ymgeisydd.

Ym mhob un o'r enghreifftiau uchod, os telir am yr eitem gan y blaid a'i bod yn cael ei defnyddio gan yr ymgeisydd neu ar ran yr ymgeisydd, yna rhaid rhannu'r costau rhwng yr ymgeisydd a'r blaid. Rhaid i'r gyfran berthnasol o gost yr eitem ymddangos yn ffurflen yr ymgeisydd fel gwariant tybiannol.

Ar y llaw arall:

- Mae plaid yn paratoi ymgyrch ddigidol i'w defnyddio ledled Cymru sy'n cynnwys aelod poblogaidd o'r blaid. Mae'r aelod o'r blaid yn sefyll fel ymgeisydd etholaeth. Nid yw'r deunydd wedi'i dargedu ond fe fydd yn ymddangos os caiff set benodol o eiriau eu teipio mewn injan chwilio. Does

dim modd canfod pa mor aml na pha bryd yr ymddangosodd hyn i bleidleiswyr yn etholaeth yr aelod o'r blaid. Nid yw hyn i'w ystyried fel pe bai'n cael ei ddefnyddio at ddibenion ethol yr aelod fel ymgeisydd. Gan hynny does dim angen i unrhyw wariant ymddangos yn ffurflen yr ymgeisydd.

Ailddefnyddio eitemau y talwyd amdanynt ac a ddefnyddiwyd mewn etholiad blaenorol

3.11 Rhaid peidio â dosrannu na disgowntio eitemau y talwyd amdanynt ac a ddefnyddiwyd mewn etholiad gan ymgeisydd am eu bod yn cael eu hailddefnyddio mewn etholiad neu etholiadau dilynol neu am y gallent gael eu hailddefnyddio felly. Mae'n rhaid rhoi gwybod am gost lawn eitem sy'n ateb y meini prawf arferol yn y ffurflen yn yr etholiad lle defnyddir yr eitem am y tro cyntaf.

3.12 Mae cost lawn eitemau a fydd yn cael eu hailddefnyddio neu a allai gael eu hailddefnyddio yn cyfrif tuag at y terfyn gwariant yn yr etholiad cyntaf y defnyddir nhw ynddo.

3.13 O ran cost prynu eitemau:

- y talwyd amdanynt yn llawn (eu perchnogi nid eu llogi)
- a ddefnyddiwyd mewn etholiad blaenorol
- y rhoddiwyd gwybod yn llawn amdanynt yn ffurflen gwariant yr ymgeisydd mewn etholiad blaenorol, ac
- nad ydynt wedi'u newid mewn unrhyw fodd

does dim angen rhoi gwybod am y rhain yn ffurflen gwariant yr un ymgeisydd mewn etholiad dilynol, ac nid ydynt yn cyfrif tuag at y terfyn gwariant mewn etholiadau dilynol o'r fath. Serch hynny, os caiff eitem ei hailddefnyddio gan ymgeisydd gwahanol mewn etholiad dilynol, byddai hynny'n cael ei drin fel gwariant tybiannol.

3.14 Serch hynny, mae'n rhaid rhoi gwybod yn ffurflen gwariant yr etholiad dilynol am yr holl gostau a achoswyd wrth hwyluso aildefnyddio eitem mewn etholiad dilynol, gan gynnwys:

- ei glanhau
- ei newid a/neu ychwanegu ati
- ei chynnal a'i chadw
- ei hailddatblygu

pan fo'r eitemau wedi cael eu defnyddio eto.

3.15 Mae'r costau a achoswyd wrth hwyluso'r aildefnyddio yn cyfrif tuag at y terfyn gwario yn yr etholiad dilynol lle maent yn cael eu hailddefnyddio.

Eitemau sydd heb eu defnyddio o gwbl

3.16 Ni fernir bod eitemau y talwyd amdanynt, ond sydd heb eu defnyddio mewn etholiad yn dreuliau etholiad a hynny am eu bod heb gael eu defnyddio gyda'r nod o

hybu'r ymgeisydd neu fel arall mewn cysylltiad â hybu'r ymgeisydd neu sicrhau bod yr ymgeisydd yn cael ei ethol. Gan hynny, does dim angen rhoi gwybod amdanynt yn y ffurflen.

Treuliau a achosir cyn dechrau'r cyfnod a reoleiddir

3.17 Rhaid rhoi gwybod yn y ffurflen am dreuliau a achoswyd cyn dechrau'r cyfnod a reoleiddir, ar eitemau a ddefnyddir yn ystod y cyfnod a reoleiddir. Gan hynny, mae cost eitemau a ddefnyddir yn ystod y cyfnod a reoleiddir ond a brynwyd cyn dechrau'r cyfnod a reoleiddir yn cyfrif tuag at derfyn gwario'r ymgeisydd.

TAW

3.18 Rhaid cynnwys TAW wrth roi gwybod am dreuliau, lle bo'n gymwys, hyd yn oed os oes modd adennill y TAW.

3.19 Pan fo TAW wedi'i chodi ar eitem, mae swm y TAW yn cyfrif tuag at y terfyn gwario.

Atodlen 7 i Orchymyn 2007

Nodiadau cyffredinol

Nid yw'r Cod hwn yn gynhwysfawr

4.1 Mae'r rhestrau isod o faterion sy'n berthnasol at ddibenion pob categori yn Rhan 1 o Atodlen 7. Gan hynny, mae'n rhaid rhoi gwybod amdanynt mewn ffurflen gwariant os caiff costau eu hachosi ac os cânt eu defnyddio at ddibenion ethol yr ymgeisydd. Mae'r rhestrau yn gynhwysol a heb fod yn gynhwysfawr.

Gwariant tybiannol

4.2 Mae'r Cod hwn yn gymwys i wariant tybiannol ar ran ymgeisydd yn yr un modd ag y mae'n gymwys i wariant a achosir gan ymgeisydd, oni nodir yn wahanol.

Costau sydd wedi'u heithrio

4.3 Mae'r adran hon o'r Cod yn egluro Rhan 1 o Atodlen 7 i Orchymyn 2007. Ni ddylid cymryd dim byd ynddi fel pe bai'n amodi'r rhestr o eithriadau a nodir yn Rhan 2 o Atodlen 7 i Orchymyn 2007, sydd wedi'i hatgynhyrchu isod.

7. *The payment of any deposit required by rule 10 of Schedule 5.*
8. *The publication of any matter, other than an advertisement, relating to the election in -*
  - (a) *a newspaper or periodical;*
  - (b) *a broadcast made by the British Broadcasting Corporation or by Sianel Pedwar Cymru;*

or

  - (c) *a programme included in any service licensed under Part 1 or 3 of the Broadcasting Act 1990 or Part 1 or 2 of the Broadcasting Act 1996.*
9. *The provision of any facilities provided in pursuance of any right conferred on candidates at an election by this Order other than facilities in respect of which expenses fall to be defrayed by virtue of article 69(4).*
10. *The provision by an individual of his own services which he provides voluntarily in his own time and free of charge.*
11. — (1) *Accommodation which is the candidate's sole or main residence.*

(2) The provision by any other individual of accommodation which is his sole or main residence if the provision is made free of charge.

12. — *(1) Transport by a means of transport which was acquired by the candidate principally for his own personal use.*

(2) Transport provided free of charge by any other individual if the means of transport was acquired by him principally for his own personal use.

13. — *(1) Computing or printing equipment which was acquired by the candidate principally for his own personal use.*

(2) The provision by any other individual of computing or printing equipment which was acquired by the individual principally for his own personal use if the provision is made free of charge.

13A. — *(1) Any matter that is reasonably attributable to the candidate's disability, to the extent that the expenses in respect of the matter are reasonably incurred.*

(2) In this paragraph "disability", has the same meaning as in section 6 of the Equality Act 2010(1).

13B. *Expenses incurred in respect of, or in consequence of, the translation of anything from Welsh into English or from English into Welsh.*

Atodlen 7, Rhan 1, paragraff 1

Advertising of any nature (whatever the medium used).

Expenses in respect of such advertising include agency fees, design costs and other costs in connection with preparing, producing, distributing or otherwise disseminating such advertising or anything incorporating such advertising and intended to be distributed for the purpose of disseminating it.

Mae'r paragraff hwn yn cynnwys:

Gwasanaethau, mangreoedd, cyfleusterau neu offer a ddarperir gan eraill

5.1 Mae hyn yn cynnwys cost defnyddio neu logi unrhyw un neu ragor o'r canlynol:

- asiantaeth, unigolyn neu sefydliad
- gwasanaethau a ddarperir gan unrhyw asiantaeth, unigolyn neu sefydliad
- mangreoedd neu gyfleusterau
- offer

a ddefnyddir:

- i baratoi deunydd hysbysebu, ei gynhyrchu neu hwyluso ei gynhyrchu
- i ledaenu deunydd hysbysebu drwy ei ddsbarthu neu fel arall

5.2 Er enghraifft, llogi ffotograffydd a mangre i gynhyrchu delweddau i'w defnyddio mewn deunydd hysbysebu.

Costau penodol mewn cysylltiad â chynhyrchu neu ledaenu deunydd hysbysebu digidol neu electronig

5.3 Mae'n cynnwys cost unrhyw feddalwedd o unrhyw fath i'w defnyddio ar unrhyw ddyfais:

- i ddylunio a chynhyrchu deunydd hysbysebu yn fewnol
- i ledaenu deunydd hysbysebu neu hwyluso ei ledaenu

pa un a yw'r deunydd hwnnw'n cael ei ddsbarthu'n ddigidol, yn electronig neu drwy fodd arall.

5.4 Er enghraifft, ffi drwyddedu am raglen feddalwedd i'w defnyddio ar ddyfais.

5.5 Mae'n cynnwys cost defnyddio neu logi unrhyw un neu ragor o'r canlynol:

- asiantaeth, unigolyn neu sefydliad
- gwasanaethau a ddarperir gan unrhyw asiantaeth, unigolyn neu sefydliad
- mangreoedd neu gyfleusterau
- offer

a ddefnyddir

- i baratoi deunydd hysbysebu digidol neu electronig, ei gynhyrchu neu hwyluso ei gynhyrchu
- i ddsbarthu'r deunydd hysbysebu hwnnw neu hwyluso ei ledaenu drwy unrhyw fodd

gan gynnwys unrhyw gost sydd i'w phriodoli i gynyddu gwelededd y cynnwys drwy unrhyw fodd.

5.6 Er enghraifft, prynu safle amlycach ar dudalen mewn injan chwilio.

5.7 Mae'n cynnwys cost paratoi deunydd hysbysebu, ei gynhyrchu neu hwyluso ei gynhyrchu:

- i gael ei lawrlwytho a'i ddefnyddio gan eraill
- i'w osod ar unrhyw fath o sianel neu lwyfan cyfryngau cymdeithasol a hybu'r ymgeisydd drwyddynt

5.8 Er enghraifft, costau cynhyrchu deunydd hysbysebu sy'n hybu'r ymgeisydd ac a osodir ar dudalen ar sianel cyfryngau cymdeithasol sy'n annog dilynwyr i'w rannu.

5.9 Mae'n cynnwys cost cyrchu, prynu, datblygu a chynnal unrhyw rwydwaith digidol neu rwydwaith arall:

- sy'n hwyluso dosbarthu neu ledaenu deunydd hysbysebu drwy unrhyw fodd
- sy'n hybu neu'n cynyddu gwelededd deunydd hysbysebu drwy unrhyw fodd

5.10 Er enghraifft, prynu hunaniaethau digidol a ddefnyddir i wneud i ddeunydd ymddangos fel pe bai wedi'i weld ac wedi'i gymeradwyo gan nifer fawr o ddefnyddwyr ar lwyfan cyfryngau cymdeithasol.

5.11 Mae'n cynnwys costau:

- lletya a chynnal gwefan neu ddeunydd electronig/digidol arall sy'n hybu'r ymgeisydd
- dylunio ac adeiladu'r wefan
- cyfran o unrhyw wefan neu ddeunydd a sefydlir i sicrhau cyllid i'r ymgeisydd ond sydd hefyd yn hybu'r ymgeisydd yn ystod y cyfnod a reoleiddir

Costau eraill a gynhwysir yn Atodlen 7, Rhan 1, paragraff 1

5.12 Mae'n cynnwys cost unrhyw hawliau neu ffi drwyddedu am unrhyw ddelwedd a ddefnyddir wrth gynhyrchu deunydd hysbysebu.

5.13 Mae'n cynnwys cost:

- papur neu unrhyw gyfrwng arall yr argreffir deunydd hysbysebu arno
- arddangos hysbysebion yn gorfforol mewn unrhyw leoliad, er enghraifft clymau cebl neu lud at godi posteri

5.14 Mae'n cynnwys cost prynu, llogi neu ddefnyddio:

- offer llungopïo
- offer argraffu

i'w defnyddio yn ymgyrch etholiad yr ymgeisydd, ac eithrio:

- pan sicrhodd yr ymgeisydd yr offer yn bennaf at ddibenion personol yr ymgeisydd ei hun
- pan fo'r offer wedi'i ddarparu gan unigolyn arall, pan fo'r offer wedi'i sicrhau gan yr unigolyn hwnnw at ei ddibenion personol ei hun a phan nad oes tâl yn cael ei godi ar yr ymgeisydd am ddefnyddio'r offer.

5.15 Pan fo papur, offer llungopïo neu argraffydd yn cael eu prynu neu eu llogi yn bennaf i'w defnyddio yn yr ymgyrch, rhaid rhoi gwybod am y gost lawn.

5.16 Ystyr 'dibenion personol' ym mharagraff 5.14 yw dibenion personol parhaus yr ymgeisydd neu'r unigolyn, nid defnyddio at ddibenion masnachol, na defnyddio at ddibenion eraill megis gan blaid wleidyddol cyn yr etholiad neu ar ei ôl.

5.17 Mae'n cynnwys cost prynu a defnyddio unrhyw offer arall mewn cysylltiad â'r canlynol:

- Paratoi'r deunydd hysbysebu, ei gynhyrchu neu hwyluso ei gynhyrchu
- lledaenu'r deunydd hysbysebu drwy ei ddsbarthu neu fel arall

5.18 Mae'n cynnwys cost bwyd a/neu lety i unrhyw unigolyn sy'n darparu gwasanaethau mewn cysylltiad â deunydd hysbysebu i'r ymgeisydd a delir neu a ad-delir gan yr ymgeisydd, gan blaid yr ymgeisydd neu gan drydydd parti arall.

Atodlen 7, Rhan 1, paragraff 2

Unsolicited material addressed to electors (whether addressed to them by name or intended for delivery to households within any particular area).

Expenses in respect of such material include design costs and other costs in connection with preparing, producing or distributing such material (including the cost of postage).

Mae'r paragraff hwn yn cynnwys:

Costau sy'n gysylltiedig â sicrhau gwybodaeth a thargeddu neu adnabod pleidleiswyr, gan gynnwys costau cronfeydd data

6.1 Mae hyn yn cynnwys cost cyrchu, sicrhau, prynu, datblygu neu gynnal:

- meddalwedd TG neu gronfeydd data cysylltiadau
- unrhyw wybodaeth, drwy ba fodd bynnag

a ddefnyddir i hwyluso anfon deunydd digymell at bleidleiswyr.

6.2 Er enghraifft, prynu cyfeiriadau ebost.

6.3 Mae'n cynnwys cost cyrchu, sicrhau neu ddatblygu setiau data, gan gynnwys dadansoddi data i dargeddu pleidleiswyr drwy ba fodd bynnag, gan gynnwys cost asiantaethau, sefydliadau neu bobl eraill sy'n nodi grwpiau o bleidleiswyr, drwy ba fodd bynnag.

6.4 Er enghraifft, cost unrhyw asiantaeth a delir i ddadansoddi cynnwys y cyfryngau cymdeithasol i hwyluso targeddu pleidleiswyr mewn ardal etholiadol benodol a chost gwaith modelu gan asiantaeth ar sail y dadansoddiad hwnnw.

6.5 Mae'n cynnwys cost unrhyw wasanaethau i adnabod pleidleiswyr sy'n cael eu prynu, eu datblygu neu eu darparu cyn y cyfnod a reoleiddir, ond a ddefnyddir i dargeddu pleidleiswyr yn ystod y cyfnod a reoleiddir.

6.5 Pan gaiff gwybodaeth neu fynediad i wybodaeth eu sicrhau oddi wrth drydydd parti, gan gynnwys plaid wleidyddol, mae cost fasnachol sicrhau'r wybodaeth honno oddi wrth y trydydd parti yn cael ei chynnwys.

Costau sy'n gysylltiedig â pharatoi, cynhyrchu neu ddosbarthu deunydd digymell i bleidleiswyr, gan gynnwys drwy ddulliau digidol

6.7 Mae hyn yn cynnwys cost defnyddio neu logi unrhyw un neu ragor o'r canlynol:

- asiantaeth, unigolyn neu sefydliad
- gwasanaethau a ddarperir gan unrhyw asiantaeth, unigolyn neu sefydliad
- mangreoedd neu gyfleusterau

- offer

a ddefnyddir:

- i baratoi'r deunydd digymell, ei gynhyrchu neu hwyluso ei gynhyrchu
- i ledaenu'r deunydd digymell drwy ei ddsbarthu neu fel arall, gan gynnwys unrhyw gost sydd i'w phriodoli i gynyddu gwelededd deunydd drwy unrhyw fodd

6.8 Mae'n cynnwys cost cyflenwi deunydd drwy unrhyw fodd gan gynnwys dulliau electronig neu ddsbarthu'r deunydd yn gorfforol, er enghraifft cost amlenni a stampiau neu brynu system at anfon negeseuon ebost.

6.9 Mae'n cynnwys cost cyrchu, datblygu a chynnal unrhyw rwydwaith digidol neu rwydwaith arall sy'n hybu neu'n cynyddu gwelededd deunydd digymell ar unrhyw lwyfan. Er enghraifft, os bydd ymgeisydd yn talu datblygwr i greu ap sy'n hwyluso gwaith i dargedu ei ddeunydd ar sianel cyfryngau cymdeithasol.

6.10 Mae'n cynnwys cost goruchwyllo a chynnal a chadw pob dull cyfryngau cymdeithasol, dull digidol neu ddull arall o ddsbarthu deunydd digymell. Mae hyn yn cynnwys cynnal a chadw pob cyfrif cyfryngau cymdeithasol, gan gynnwys os byddant yn cael eu cynnal gan endid/unigolyn arall.

Costau eraill a gynhwysir yn Atodlen 7, Rhan 1, paragraff 2

6.11 Mae'n cynnwys cost unrhyw hawliau neu ffi drwyddedu am unrhyw ddelwedd a ddefnyddir wrth gynhyrchu deunydd digymell.

6.12 Mae'n cynnwys cost papur neu unrhyw gyfrwng arall yr argreffir deunydd digymell arno.

6.13 Mae'n cynnwys cost prynu, llogi neu ddefnyddio:

- offer llungopïo
- offer argraffu

i'w defnyddio yn ymgyrch etholiad yr ymgeisydd, ac eithrio:

- pan sicrhodd yr ymgeisydd yr offer yn bennaf at ddibenion personol yr ymgeisydd ei hun
- pan fo'r offer wedi'i ddarparu gan unigolyn arall, pan fo'r offer wedi'i sicrhau gan yr unigolyn hwnnw at ei ddibenion personol ei hun a phan nad oes tâl yn cael ei godi ar yr ymgeisydd am ddefnyddio'r offer.

6.14 Ystyr 'dibenion personol' ym mharagraff 6.13 yw dibenion personol parhaus yr ymgeisydd neu'r unigolyn, nid defnyddio at ddibenion masnachol, na defnyddio at ddibenion eraill megis gan blaid wleidyddol cyn yr etholiad neu ar ei ôl.

6.15 Pan fo papur, offer llungopïo neu argraffydd yn cael eu prynu neu eu llogi yn bennaf i'w defnyddio yn yr ymgyrch, rhaid rhoi gwybod am y gost lawn.

6.16 Mae'n cynnwys cost prynu a defnyddio unrhyw offer arall mewn cysylltiad â'r canlynol:

- paratoi'r deunydd digymell, ei gynhyrchu neu hwyluso ei gynhyrchu
- lledaenu'r deunydd digymell drwy ei ddosbarthu neu fel arall

6.17 Mae'n cynnwys cost bwyd a/neu lety i unrhyw unigolyn sy'n darparu gwasanaethau mewn cysylltiad â deunydd digymell i'r ymgeisydd a delir neu a ad-delir gan yr ymgeisydd, gan blaid yr ymgeisydd neu gan drydydd parti arall.

Costau sydd wedi'u heithrio o Atodlen 7, Rhan 1, paragraff 2

6.18 Nid yw'n cynnwys cost postio'r anerchiad etholiadol di-dâl fel yr amlinellir yn erthygl 65 o Orchymyn 2007.

6.19 Nid yw'n cynnwys unrhyw gost sy'n gysylltiedig â sicrhau data fel y'i caniateir o dan unrhyw statud neu reoliad.

6.20 Er enghraifft, mae gan ymgeiswyr hawl i gael copi o'r gofrestr etholiadol drwy reoliad 102 o Reoliadau Cynrychiolaeth y Bobl (Cymru a Lloegr) 2001.

Atodlen 7, Rhan 1, paragraff 3

Transport (by any means) of persons to any place.

Expenses in respect of the transport of such persons include the costs of hiring a means of transport for a particular period.

Mae'r paragraff hwn yn cynnwys:

7.1 Mae'n cynnwys cost cludiant i'r asiant lle mae'n cael ei had-dalu gan yr ymgeisydd, gan blaid yr ymgeisydd neu gan drydydd parti arall.

Cludo gwirfoddolwyr ac ymgyrchwyr

7.2 Mae'n cynnwys cost cludo:

- gwirfoddolwyr
- aelodau o'r blaid, gan gynnwys aelodau staff
- ymgyrchwyr eraill

o gwmpas yr ardal etholiadol, neu yn ôl ac ymlaen i'r ardal etholiadol, gan gynnwys cost:

- tocynnau ar gyfer unrhyw gludiant, gan gynnwys unrhyw ffi archebu
- llogi unrhyw gludiant
- tanwydd a brynir ar gyfer unrhyw gludiant
- parcio ar gyfer unrhyw gludiant

pan fôn nhw wrthi'n ymgyrchu ar ran yr ymgeisydd.

7.3 Mae'n cynnwys cost cludiant y talwyd amdano gan unrhyw unigolyn, plaid wleidyddol neu drydydd parti arall ac sy'n cael ei thalu neu ei had-dalu gan yr ymgeisydd, y blaid wleidyddol neu drydydd parti, lle'r oedd yr unigolion a oedd yn cael eu cludo yn ymgyrchu neu'n ymgymryd â gweithgareddau yn gysylltiedig â'r ymgyrch dros yr ymgeisydd.

Cludiant i ddigwyddiad

7.4 Mae'n cynnwys cost cludo mynychwyr i ddigwyddiad sy'n hybu'r ymgeisydd pan gaiff y gost honno ei had-dalu neu ei thalu gan yr ymgeisydd, gan blaid yr ymgeisydd neu gan drydydd parti arall.

Cludiant sy'n hybu'r ymgeisydd

7.5 Mae hyn yn cynnwys cost defnyddio neu logi unrhyw gerbyd neu fath o gludiant sy'n arddangos deunydd sy'n hybu'r ymgeisydd, gan gynnwys unrhyw gost sy'n gysylltiedig â'r canlynol:

- dyluniad a gosod y dyluniad ar y cerbyd neu'r math o gludiant
- gyrru neu symud cerbyd o amgylch ardal etholiadol benodol
- ffioedd parcio pan ddefnyddir cerbyd i arddangos deunydd.

Costau sydd wedi'u heithrio o Atodlen 7, Rhan 1, paragraff 3

7.6 Nid yw'r costau a ganlyn wedi'u cynnwys ym mharagraff 3:

- pan delir y gost gan yr unigolyn a fu'n defnyddio'r cludiant, pan nad ad-delir y taliad hwnnw, neu
- pan ddarperir cludiant yn rhad ac am ddim gan unrhyw unigolyn arall os cafodd y math o gludiant ei sicrhau gan y person hwnnw yn bennaf at ei ddibenion personol ei hun

7.7 Pan fo cost cludiant yn draul bersonol o fewn ystyr Gorchymyn 2007 i'r ymgeisydd, rhaid i hyn gael ei gofnodi fel traul bersonol yn y ffurflen gwariant ac nid fel traul etholiad o dan Atodlen 7, Rhan 1. Mae 'treuliau personol' yn cynnwys treuliau teithio rhesymol yr ymgeisydd, at ddibenion yr etholiad ac mewn perthynas â'r etholiad.

Atodlen 7, Rhan 1, paragraff 4

Public meetings (of any kind).

Expenses in respect of such meetings include costs incurred in connection with the attendance of persons at such meetings, the hire of premises for the purposes of such meetings or the provision of goods, services or facilities at them.

Mae'r paragraff hwn yn cynnwys:

Gwasanaethau, mangreoedd, cyfleusterau neu offer a ddarperir gan eraill

8.1 Mae hyn yn cynnwys cost defnyddio neu logi unrhyw un neu ragor o'r canlynol:

- asiantaeth, unigolyn neu sefydliad
- gwasanaethau a ddarperir gan unrhyw asiantaeth, unigolyn neu sefydliad
- mangreoedd neu gyfleusterau
- offer

a ddefnyddir:

- wrth hybu cyfarfod cyhoeddus
- wrth gynnal cyfarfod cyhoeddus i hybu'r ymgeisydd
- wrth ffrydio'n fyw neu ddarlledu cyfarfod cyhoeddus drwy unrhyw fodd.

Costau eraill a gynhwysir yn Atodlen 7, Rhan 1, paragraff 4

8.2 Mae'n cynnwys cost hybu neu hysbysebu'r digwyddiad, drwy unrhyw fodd.

8.3 Mae'n cynnwys cost digwyddiad sy'n cael ei gynnal drwy ddolen o unrhyw fath neu sy'n cael ei ffrydio'n fyw neu ei ddarlledu, pan fo'r digwyddiad hwnnw'n agored i gael ei wyllo gan ddefnyddwyr sianel neu lwyfan neu drwy fodd arall.

8.4 Mae'n cynnwys cost darparu unrhyw nwyddau, gwasanaethau neu gyfleusterau yn y digwyddiad, er enghraifft cost llogi seddau.

8.5 Mae'n cynnwys cost prynu unrhyw offer mewn cysylltiad â'r canlynol:

- cynnal cyfarfod cyhoeddus i hybu'r ymgeisydd
- ffrydio'n fyw neu ddarlledu cyfarfod cyhoeddus drwy unrhyw fodd

8.6 Mae'n cynnwys cost llety a threuliau eraill unrhyw fynychwr pan fo'r gost honno'n cael ei had-dalu neu ei thalu gan yr ymgeisydd, gan blaid yr ymgeisydd neu gan drydydd parti arall.

Atodlen 7, Rhan 1, paragraff 5

The services of an election agent or any other person whose services are engaged in connection with the candidate's election.

Mae'r paragraff hwn yn cynnwys:

Costau asiant

9.1 Mae hyn yn cynnwys unrhyw gydnabyddiaeth, gan gynnwys lwfansau, a delir i'r asiant.

Staff a gyflogir gan blaid wleidyddol

9.2 Mae'n cynnwys cost unrhyw aelod o staff plaid wleidyddol sy'n darparu gwasanaethau i'r ymgeisydd at ddibenion ethol yr ymgeisydd yn ystod y cyfnod a reoleiddir, neu sy'n darparu gwasanaethau i'r ymgeisydd at ddibenion ethol yr ymgeisydd cyn yr amser hwnnw sydd wedyn yn cael eu defnyddio yn ystod y cyfnod a reoleiddir.

Enghreifftiau o gostau sy'n gysylltiedig â staff pleidiau gwleidyddol:

- Mae aelod o staff plaid wleidyddol yn treulio'i oriau gwaith cyflogedig yn cydlynu gwirfoddolwyr sy'n ymgyrchu dros ymgeisydd mewn etholaeth benodol. Rhaid barnu bod ei amser gwaith yn cael ei ddefnyddio at ddibenion ethol yr ymgeisydd. Os yw'n cael ei ddefnyddio gan yr ymgeisydd neu ar ran yr ymgeisydd, yna mae'n rhaid iddo ymddangos yn ffurflen yr ymgeisydd fel gwariant tybiannol.
- Mae aelod o staff plaid wleidyddol yn treulio'i oriau gwaith cyflogedig ar nifer o wahanol weithgareddau ymgyrchu, gan gynnwys hybu'r blaid yn gyffredinol a hybu ymgeisydd penodol. Mae'r gyfran o'i amser gwaith a dreulir yn hybu'r ymgeisydd i'w hystyried fel amser a dreulir at ddibenion ethol yr ymgeisydd hwnnw. Os yw'n cael ei ddefnyddio gan yr ymgeisydd neu ar ran yr ymgeisydd, yna rhaid i'r gyfran honno o gostau talu'r aelod hwnnw o'r staff ymddangos yn ffurflen yr ymgeisydd fel gwariant tybiannol.

Ar y llaw arall:

- Mae nifer o ymgeiswyr yn dod i sesiwn briffio ynghylch addewidion maniffesto'r blaid a roddir gan staff cyflogedig y blaid. Gan mai addewidion ym maniffesto'r blaid genedlaethol sydd o dan sylw, rhaid peidio â barnu bod hyn yn cael ei ddefnyddio at ddibenion eu hethol fel ymgeiswyr. Gan hynny, does dim angen i wariant ymddangos yn ffurflenni'r ymgeiswyr.

Staff sy'n monitro cyfryngau cymdeithasol a gweithgareddau eraill y wasg

9.3 Mae'n cynnwys cost staff sy'n ymwneud â rheoli a monitro sianeli neu lwyfannau cyfryngau cymdeithasol a sicrhau data i ganiatáu ymgyrchu wedi'i dargedu. Mae hyn yn cynnwys llogi staff i ddadansoddi a didoli'r data a chost staff i fonitro a phostio neu ymateb i unrhyw fath o gyfrif cyfryngau cymdeithasol neu gyfrif arall.

9.4 Mae'n cynnwys cost staff sy'n ymwneud â rheoli gweithgareddau'r wasg o unrhyw fath, gan gynnwys staff sy'n cydgysylltu ag unrhyw fath o weithgareddau'r cyfryngau drwy unrhyw fodd mewn cysylltiad ag ethol yr ymgeisydd, yn rheoli neu'n monitro'r gweithgareddau hynny.

Unrhyw berson arall y defnyddir ei wasanaethau

9.5 Mae'n cynnwys cost unrhyw berson arall y defnyddir ei wasanaethau mewn cysylltiad ag ethol yr ymgeisydd.

Costau sydd wedi'u heithrio o Atodlen 7, Rhan 1, paragraff 5

9.6 Nid yw'n cynnwys cost gwasanaethau asiant neu unrhyw berson arall sy'n wirfoddolwr.

Atodlen 7, Rhan 1, paragraff 6

Accommodation and administrative costs.

Mae'r paragraff hwn yn cynnwys:

Lle mewn swyddfa ac offer

10.1 Mae hyn yn cynnwys cost rhentu lle mewn swyddfa, gan gynnwys ardrethi busnes, ar gyfer ymgyrch yr ymgeisydd, boed ar rent newydd ynteu o dan gytundeb rhentu presennol, ac felly bydd gwariant tybiannol yn cael ei achosi pan fo swyddfa o'r fath yn cael ei darparu am ddim neu am ddisgownt gan blaid wleidyddol neu gan drydydd parti.

10.2 Mae'n cynnwys cost lle mewn swyddfa lle mae'r swyddfa honno'n cael ei rhannu. Rhaid gwneud dosraniad a rhaid cynnwys swm sy'n adlewyrchiad rhesymol o'r defnydd gan yr ymgeisydd wrth ymgyrchu yn ffurflen yr ymgeisydd. Bydd y swm hwn yn cyfrif tuag at derfyn gwario'r ymgeisydd.

10.3 Mae'n cynnwys cost prynu, defnyddio neu logi unrhyw offer swyddfa cyffredinol ar gyfer ymgyrch yr ymgeisydd, ac felly bydd gwariant tybiannol yn cael ei achosi pan fo offer o'r fath yn cael ei ddarparu am ddim neu am ddisgownt gan blaid wleidyddol neu gan drydydd parti.

10.4 Er enghraifft, desgiau, cadeiriau a chyfrifiaduron a ddarperir gan blaid i'w defnyddio yn ymgyrch yr ymgeisydd.

10.5 Mae'n cynnwys cost prynu, llogi neu ddefnyddio:

- ffonau symudol neu ddyfeisiau llaw eraill
- y contractau sy'n gysylltiedig â'r rhain

i'w defnyddio yn yr ymgyrch gan yr ymgeisydd, yr asiant ac unrhyw staff neu wirfoddolwyr eraill, pan delir am yr offer hwnnw a/neu'r costau sy'n gysylltiedig ag ef gan yr ymgeisydd, gan blaid yr ymgeisydd neu gan drydydd parti arall, ac eithrio:

- pan sicrhawyd yr offer gan yr ymgeisydd yn bennaf at ddibenion personol yr ymgeisydd ei hun ac nad yw'r costau'n fwy na'r hyn a geid fel arfer y tu allan i gyfnod etholiad
- pan ddarperir yr offer gan unigolyn arall, bod yr offer wedi'i sicrhau gan yr unigolyn hwnnw at ei ddibenion personol ei hun, nad yw'r costau'n fwy na'r hyn a achosid fel arfer y tu allan i gyfnod etholiad ac na chodir tâl ar yr ymgeisydd am ei ddefnyddio.

Enghreifftiau o gostau sy'n gysylltiedig â ffonau symudol:

- Os prynir cerdyn SIM gyda lwfans data a galwadau i ymgeisydd ei ddefnyddio yn ei ymgyrch, byddai hyn yn cyfrif fel gwariant ymgeisydd.
- Os yw ffôn symudol gwirfoddolwr yn cael ei ddefnyddio i gydlynu gwirfoddolwyr eraill, ac os bydd yr ymgeisydd yn ad-dalu cyfran o gostau'r contract ffôn i'r gwirfoddolwr, byddai hyn yn cyfrif fel gwariant ymgeisydd.
- Os yw'r ymgeisydd yn defnyddio'i ffôn ei hun a sicrhodd at ei ddibenion personol ei hun, ac nad oes costau pellach yn cael eu hachosi y tu hwnt i'r tâl misol arferol am alwadau, data etc, nid yw hyn yn cyfrif fel gwariant ymgeisydd.

10.6 Ystyr 'dibenion personol' ym mharagraff 10.5 yw defnydd personol parhaus gan yr ymgeisydd neu'r unigolyn, nid defnydd at ddibenion masnachol, neu ddibenion eraill megis gan blaid wleidyddol cyn neu ar ôl yr etholiad.

Gorbenion

10.7 Mae'n cynnwys cost:

- trydan
- llinellau ffôn a mynediad i'r rhyngwrwyd

i'w defnyddio yn ymgyrch yr ymgeisydd.

10.8 Mae'n cynnwys cost tanysgrifiad ar gyfer gwasanaethau monitro'r cyfryngau, gwasanaethau asiantaethau newyddion a gwasanaethau datganiadau i'r wasg.

Costau sy'n gysylltiedig ag asiantau, gwirfoddolwyr a chyflogeion

10.9 Mae'n cynnwys cost llety i'r asiant pan fo'n cael ei had-dalu gan yr ymgeisydd, gan blaid yr ymgeisydd neu gan drydydd parti arall.

10.10 Mae'n cynnwys cost gwirfoddolwyr, cyflogeion a chyflogeion plaid sy'n ymgyrchu dros yr ymgeisydd mewn ardal etholiadol benodol, gan gynnwys eu costau llety os bydd y rheiny'n cael eu had-dalu gan yr ymgeisydd, gan blaid yr ymgeisydd neu gan drydydd parti arall.

Costau sydd wedi'u heithrio o Atodlen 7, Rhan 1, paragraff 6

10.11 Nid yw'n cynnwys cost gofal plant i ymgeisydd neu i'w asiant neu i wirfoddolwr.

10.12 Nid yw'n cynnwys cost dŵr, nwy na threth gyngor.

10.13 Nid yw'n cynnwys darparu llety gan unrhyw unigolyn arall nad yw'n unig neu'n brif breswylfa i'r unigolyn os yw'r ddarpariaeth yn cael ei rhoi yn rhad ac am ddim.